

Verlag open overleg met gemeenteraad van Blaricum

9 mei 2017

Mevrouw De Zwart-Bloch heet de heer Van der Hoek en alle aanwezigen welkom. De eerder toegezonden agenda wordt vastgesteld.

Toelichting op het doel van het gesprek en het proces + Toelichting op het voornemen van GS om te komen tot maximaal 3 gemeenten ter versterking van de lokale en regionale bestuurskracht

De heer Van der Hoek blikt terug op de aanleiding tot het starten van de arhi-procedure. Er is een aantal rapporten geschreven over de regio en haar bestuurskracht. Eén van de onderdelen uit het rapport Jansen en Te Grotenhuis uit 2014 was het laten uitvoeren van een bestuurskrachtonderzoek om de volgende stap(en) in het proces tot bestuurskrachtversterking te kunnen bepalen. Het onderzoek van Deloitte constateerde dat er een lokaal bestuurskrachtprobleem was in Wijdemeren en dat de regionale bestuurskracht onvoldoende was. Uit het eigen onderzoek van Weesp bleek dat ook Weesp een lokaal bestuurskrachtprobleem heeft.

De provincie is een arhi-procedure gestart omdat de zienswijzen van de gemeenten, naar aanleiding van de conclusies van het bestuurskrachtonderzoek, heel divers en niet te verenigen waren. Men erkent de urgentie, maar er is geen gemene deler voor de oplossing. Een aantal gemeenten riep de provincie op om regie te pakken. Daarom zijn GS de arhi-procedure gestart met als voorstel te komen tot maximaal 3 gemeenten en 1 gemeente als stip aan de horizon. Voor één gemeente bleek onvoldoende draagvlak. Velen zien dit als een brug te ver. Dit voorstel hebben GS al eerder, op verzoek van de minister naar aanleiding van vragen van Tweede Kamerleden, geadviseerd aan de minister van BZK in januari 2015.

GS hebben de hele Gooi en Vechtstreek meegenomen in de arhi-procedure, omdat de regering en de Tweede Kamer willen dat de provincie integraal naar het vraagstuk kijkt en de hele regio beziet.

In het open overleg komt *dhr. Van der Hoek* het GS besluit toelichten en plannen en oplossingen bij de gemeenten ophalen. De open overleg fase is 7 augustus ten einde. GS moeten dan besluiten hoe verder te gaan: de arhi-procedure voortzetten of stoppen.

Mogelijk komt *dhr. Van der Hoek* nog terug voor een tweede overleg met gemeenten als de tussenbalans na de eerste gespreksronde daar aanleiding toe geeft.

Bespreken visie van de raad op het voornemen van GS.

Mw. Bölger-Schoenmakers (Hart voor Blaricum, HvB) benadrukt de historie, de ontwikkeling en de zelfstandigheid van Blaricum. Ze voert de volgende argumenten aan tegen een fusie van Huizen en de BEL-gemeenten:

- De inwoners voelen er niet voor zoals o.a. blijkt uit een enquête;
- Lokale partijen zijn niet voor niets de grootste in Blaricum;
- De BEL-organisatie is recent nog organisatorisch verbeterd. Ontvlechten zou hoge kosten meebrengen.

Notulist

Jurgen van der Wal,
Beleidsadviseur provincie
Noord-Holland

Aanwezig

Provincie Noord-Holland: de
heer J. Chr. van der Hoek
(gedeputeerde),
Gemeente Blaricum: de
voltallige gemeenteraad en
mevrouw J.N. de Zwart-Bloch
(burgemeester).

Afwezig

Kopie aan

- Op het sociaal domein heeft Blaricum een goed werkende samenwerking met Huizen en met de Regio Gooi en Vechtstreek.
- De gemeentelijke autonomie is sinds Thorbecke een hoeksteen van het openbaar bestuur. De lokale bestuurskracht van Blaricum is bovendien voldoende.
- De gemeenten in de Gooi en Vechtstreek en dus ook onze gemeente Blaricum, hebben lang in regioverband actief samengewerkt. De laatste jaren is het periodieke overleg tussen raadsleden, portefeuillehouders en burgemeesters gestructureerd en is veel in harmonie gerealiseerd. Er zijn goed functionerende overheidsorganen, we kennen ze allemaal: de GAD, de GGD, het Goois Na- tuurreservaat, de Tomingroep, de sociale werkvoorziening, de crisisopvang – recent positief in het nieuws – die op zekere afstand van de politieke besluitvorming functioneren. Daar waar schaalvergroting mogelijk en nodig was, is hiervoor een oplossing gevonden, veelal middels gemeenschappelijke regelingen. We hebben een bijlage gemaakt, die wij de heer Van der Hoek straks graag ter hand stellen, waarin onze belangrijkste standpunten staan en waarin we een beeld geven van hoe deze regio werkt, samen met een dringend verzoek aan de provincie. Wetenschappelijk onderzoek laat zien dat burgers gelukkiger zijn in kleine gemeenten en dat opschaling geen financieel voordeel oplevert.

Mw. Bölger-Schoenmakers vraagt GS om de arhi-procedure te stoppen.

Schaalvergroting verstoort de relatie van inwoners met de politiek. Haar voorstel is om gemeenten de regie te laten. Ze steunt het alternatieve voorstel, dat gemeenten uitwerken, om de regionale bestuurskracht te versterken door “superwethouders” mandaat te geven op de regionale dossiers (bereikbaarheid, woningbouw etc.) en arbitrage tussen gemeenten op regionaal vlak in te stellen.

Mw. Boender (VVD) zegt dat de VVD het beste bestuur wil voor het minste belastinggeld, dat het meeste voor de inwoners kan realiseren, door directe democratische invloed van eigen raadsleden. De VVD is dan ook niet voor het voorstel van de coalitiepartijen om superwethouders mandaat te geven op belangrijke thema’s. VVD meent dat de lokale bestuurskracht van Blaricum aan een zijden draad hangt. Er is veel bestuurlijke drukte, de bestuurlijke kosten zijn hoog, de ambtelijke ondersteuning is desondanks beperkt, en de ambitie moet noodgedwongen beperkt blijven. De raad heeft weinig invloed op de gemeenschappelijke regelingen en kan moeilijk voldoende kaders stellen en controle uitoefenen.

In tegenstelling tot de conclusie m.b.t. de lokale bestuurskracht is *mw. Boender* het daarentegen wel eens met de conclusies van het onderzoek van Deloitte m.b.t. de regionale bestuurskracht. Ze is van mening dat de identiteit van Blaricum overeind blijft, ook bij een eventuele fusie. Een goed dorps- en kernenbeleid is noodzakelijk. Het is belangrijk ook te kijken naar regionaal beleid, waar de inwoners belang bij hebben. Bij verandering in het bestuur is

essentieel dat de direct gekozenen meer invloed krijgen op de grote regionale bestuurlijke thema's. Ze wijst erop dat draagvlak belangrijk is bij fusie, maar dat ook de andere criteria van belang zijn, zoals regionale bestuurlijke balans en bestuurskracht. De VVD kiest voor het komen tot 2 gelijkwaardige gemeenten: een Gooi en een Vecht-gemeente. Blaricum zou met Laren, Huizen en Gooise Meren samen kunnen gaan.

Mw. Kukupessy-Rokebrand (Blaricumse Partij, BP) is tegen fusie en voor het behouden van zelfstandigheid. De regionale bestuurskracht is onvoldoende, maar er is goede samenwerking in de regio en Blaricum neemt deel aan alle gemeenschappelijke regelingen. Aan de problemen met het HOV is de provincie overigens ook debet. *Mw. Kukupessy-Rokebrand* vraagt zich af wat de inwoners van Blaricum hebben gemist door het tekort aan regionale bestuurskracht. Van eventuele fusie verwacht ze nadelen voor de voorzieningen in het dorp. Blaricum moet dan bloeden, want er zullen weinig Blaricummers in de raad van de fusiegemeente zitten. Bij fusie komt het bestuur verder van de burger te staan. Een model met gemandateerde wethouders voor de grote regionale dossiers en arbitrage levert in haar visie meer regionale bestuurskracht op. Ze vraagt of GS een dergelijk model in overweging willen nemen.

Mw. Francken (D66) is van mening dat het de regio te weinig slagkracht en resultaten laat zien. Er is wel veel bestuurlijke drukte. D66 wil herindeling tot één Gooi gemeente. Als er wordt gekozen voor 2 of 3 gemeenten blijft er discussie en blijft de focus op fusie gericht. De keuze voor één gemeente stopt de stoelendans en de vraag wie met wie gaat, garandeert democratisch bestuur met vertegenwoordiging in de raad van alle delen van de gemeenten, versterkt de bestuurskracht en leidt tot resultaten. *Mw. Francken* citeert het zelfbeeld van B&W van Blaricum uit het onderzoeksrapport van Deloitte. Ze herkent dit beeld dat de beperkte ambtelijke capaciteit grenzen stelt aan de ambitie en de organisatie moeite heeft alle ballen in de lucht te houden.

D66 wil dat de gemeenten in het proces de regie in eigen hand hebben. Om de lokale en regionale bestuurskracht te versterken moeten de gemeenten in de regio aan de slag om in 2026 fusie tot één gemeente te realiseren, de ambtelijke samenwerking moet worden uitgebreid en er moet vorm worden gegeven aan goede lokale zeggenschap (wijk- en dorpenbeleid, doe democratie, wijkwethouders etc.). De inwoners zijn gebaat bij betere resultaten op terreinen als wonen, werkgelegenheid, bereikbaarheid, infrastructuur en natuur.

Dhr. Bruintjes (Democratisch Alternatief Blaricum, DAB) vraagt waarom de arhi-procedure is gestart in een regio, die in ontwikkeling is. Hij constateert dat er in de regio goed wordt samengewerkt en er een regionale strategische agenda is opgesteld. De regiopodia voor raadsleden en de uitwisseling in MRA verband ervaart hij als zeer positief.

Dhr. Bruintjes ziet nadelen aan fusie. De politiek komt meer op afstand van de burger en de kosten nemen toe.

Dhr. Knoop (CDA) zegt dat de meerderheid van de raad vindt dat fusie niet de oplossing is voor versterking van de regionale bestuurskracht. Het CDA behoort

tot die meerderheid. Verschil van inzicht tussen gemeenten is juist een bron van inspiratie. Gemeenten verschillen in ambitie en dat overbrug je niet door fusie. GS maken de voordelen van fusie voor de burgers niet concreet.

Dhr. Knoop wil graag concreet horen wat er misgaat op de regionale dossiers. Hij ervaart bijvoorbeeld het beleid m.b.t. woningbouw, natuur en werkgelegenheid in de regio als goed lopend. Bepaalde regionale thema's als ondertunneling van de A1 zijn nooit in de raad besproken. Hij erkent dat er op regionaal niveau beter kan worden geopereerd, maar herkent het algemene beeld dat de regio tekort schiet niet.

Dhr. Knoop vraagt of de provincie een eventueel alternatief model voor het versterken van de regionale bestuurskracht nog op andere criteria beoordeeld dan of het tot meer doorzettingsmacht en uitvoeringskracht leidt.

Dhr. Van der Hoek reageert op de vraag welke kansen de regio mist. De Gooi en Vechtstreek is mooi, maar kent ook problemen. Gemeenten hebben steeds meer taken gekregen, die nopen tot samenwerken. Blaricum neemt ook deel aan die samenwerkingsverbanden. Een consequentie daarvan is dat de raad dan niet meer gaat over een groot gedeelte van de begroting. Op het vlak van de PIOFACH taken werkt Blaricum al samen in de BEL, maar wil die taken toch in een bredere samenwerking beleggen. Blaricum is er nog niet uit met welke gemeenten ze dat wil doen.

Bij wonen moet je tot een goede regionale afweging komen ten opzichte van andere functies als natuur en sociaal domein. Je moet regionaal tot besluiten en tot uitvoering komen. Daar wijst het rapport van Deloitte op.

Het MIRT rapport laat zien dat de werkgelegenheid in de regio daalt met 1200 arbeidsplaatsen per jaar. Het rapport constateert dat de regio kansen mist. Ook ten opzichte van andere spelers als Amsterdam en Amersfoort. De werkgelegenheid in de mediasector bijvoorbeeld, die samen met de zorgsector belangrijk voor de werkgelegenheid in de regio is, staat onder druk en trekt ten dele naar Amsterdam. Dit vereist beleid van een daadkrachtig regiobestuur. Het is verder van groot belang dat de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van de regio blijft gehandhaafd. Bij natuurbeleid komt het aan op de uitvoering. In de praktijk blijkt bij de afweging de lokale schaal toch vaak zwaarder te wegen dan de regionale schaal.

Op het vlak van de bereikbaarheid complimenteert *dhr. Van der Hoek* Blaricum met haar inzet aangaande het HOV-dossier. Er is voor het Gooi een goed afgestemd mobiliteitsbeleid nodig om bereikbaar te blijven en aantrekkelijk te zijn voor wonen en voor vestiging van bedrijven.

Als concreet voorbeeld van wat niet is geslaagd in de samenwerking noemt *dhr. Van der Hoek* het shared services center. Het verrast daarom dat er nu weer een

poging wordt gedaan om een dergelijke samenwerking op de PIOFACH taken te realiseren.

Hij constateert dat er wel enige vooruitgang in de regionale samenwerking is te zien, maar dat het traag gaat.

Om lokaal en regionaal effectief te zijn moeten bestuur en ambtelijke organisaties adequaat zijn toegerust. Het onderzoek van Deloitte laat zien dat wethouders nu bijvoorbeeld soms geen ambtelijke ondersteuning hebben en zelf hun regionale dossiers moeten voorbereiden. Inwoners en bedrijven zijn gebaat bij een adequate gemeentelijke organisatie.

Ook wijst *dhr. Van der Hoek* erop dat de veelheid aan gemeenschappelijke regelingen in de huidige situatie van regionale samenwerking de democratische legitimiteit onder druk zet. Fusie zorgt ervoor dat de raad weer meer in positie komt om zijn democratische kaderstelling en controle uit te oefenen.

Vervolgens reageert *dhr. Van der Hoek* op specifieke opmerkingen van de verschillende fracties. In reactie op *mw. Bölger-Schoenmakers* (HvB) zegt hij dat herindeling van onderop het uitgangspunt is voor de provincie. Maar als de dienstverlening aan de burgers of de democratische legitimiteit onder druk komt te staan omdat oplossingen uitblijven, kan de provincie het initiatief nemen.

Daarom hebben GS tot het starten van een arhi-procedure besloten.

Zijn inwoners van kleine gemeenten gelukkiger of betreft het inwoners van kleine kernen? Waar het om gaat is aandacht voor de "afschaling": beleid voor kleine kernen, wijken en dorpen.

Dhr. Van der Hoek is benieuwd naar het alternatieve model dat gemeenten aan GS willen voorleggen.

Hij neemt nota van het standpunt van *mw. Boender* (VVD), die kiest voor een Gooi gemeente en een Vecht gemeente.

Hij vraagt zich af in reactie op de inbreng van *mw. Kukupessy-Rokebrand* (BP) of de raad bij bindende arbitrage ook accepteert dat er financiële consequenties kunnen zijn en dan budget zal voteren.

In reactie op *mw. Francken* (D66) licht hij toe dat GS duidelijkheid van de gemeenten willen wie met wie wil samengaan en in welk tijdpad. Als raden hierover concrete besluiten nemen en een plan maken met tijdpad en aandacht voor afschaling, dan kunnen GS eventueel besluiten de arhi-procedure voor die gemeenten te stoppen. In dit verband wijst hij in reactie op *dhr. Brintjes* (DAB) ook op zijn blog op de provinciale website, waarin hij heeft geschreven dat gemeenten natuurlijk een alternatief plan kunnen voorleggen en heeft beschreven aan welke voorwaarden een dergelijk alternatief plan moet voldoen.

Dhr. Van der Hoek is het eens met *dhr. Knoop* (CDA) dat discussie betere besluitvorming kan opleveren. Hij merkt op dat die discussie natuurlijk ook na fusie binnen één gemeenteraad kan plaatsvinden. Het klopt dat niet alles in de regio mis gaat, maar de besluitvorming is traag en er is veel bestuurlijke drukte zoals de onderzoeksrapporten laten zien. Er is verbetering mogelijk, die de burgers van de regio ten goede komt. De vorming van minder en gelijkwaardiger

gemeenten zal leiden tot minder bestuurlijke drukte en snellere besluitvorming. Naar aanleiding van de constatering dat kwesties als de A1 of de A27 nooit in de raad aan de orde zijn geweest, merkt *dhr. Van der Hoek* op dat hem dit verbaast en dat je je als raad wel met dergelijke thema's kunt, en zou moeten bemoeien en de discussie kunt voeren waar men op regionaal niveau mee bezig is en waartoe het zou moeten leiden.

De vraag of er na een herindeling tot 3 gemeenten nog eens een fusie tot één Gooi gemeente is te verwachten, kan hij niet beantwoorden. Het is een als-dan vraag.

Dhr. Knoop (CDA) geeft aan GS mee dat schaalvergroting grenzen heeft en negatief is voor de relatie burger-overheid. De oplossing moet je in een andere richting zoeken. Fusies halen veel overhoop en lossen niet alles op.

N.a.v. het MIRT rapport merkt hij nog op dat er ook grenzen zijn aan het bevorderen van bijvoorbeeld werkgelegenheid in een regio als 't Gooi o.a. vanwege het belang van natuurbehoud.

Dhr. Bruintjes (DAB) onderstreept het belang van goede samenwerking in de regio en geeft het regiopodium als positief voorbeeld daarvan. In het regiopodium komen ook de belangrijke regionale dossiers aan de orde.

Mw. Lanphen (D66) denkt dat er bij de raden mogelijk meer steun te horen is voor één Gooi gemeente, dan bij de colleges van B&W. Ze constateert dat de transparantie van de regionale dossiers nu wisselend is voor de raden. Ze verwacht dat dit bij het bestaan van één raad beter wordt. Het regiopodium draagt bij aan de groei van een samenhangende visie in de regio.

Mw. Kukupessy-Rokebrand (BP) geeft aan GS mee dat de regionale bestuurskracht verbetert door het werken met gemandateerde wethouders en arbitrage met bindende afspraken.

Mw. Boender (VVD) ziet fusie als middel om de bestuurskracht te verbeteren. Ze meent dat de raad van Blaricum wel kan stoppen als zelfstandige raad als een model met gemandateerde wethouders zou worden ingevoerd.

Ze vraagt hoe het voornemen van Weesp om op 9 november een besluit te nemen over haar bestuurlijke toekomst zich verhoudt tot de planning van GS om 7 november 2017 te besluiten over het vervolg van de arhi-procedure.

Mw. Bölger-Schoenmakers (HvB) constateert dat alle gemeenten in Nederland met gemeenschappelijke regelingen te maken hebben en dus met de discussie over de beperking van de zeggenschap van de raad. Ze ziet nu bereidheid bij de gemeenten in de regio om samen te werken m.b.t. de PIOFACH taken. Verder merkt ze op dat veel thema's uit het MIRT rapport (bijvoorbeeld de A27 of de A1) niet onder de bevoegdheid van de raad vallen, maar van het rijk. Ze vindt het positief dat nu de intentie in de regio bestaat om te gaan werken met gemandateerde wethouders en met arbitrage. De ambtelijke ondersteuning van wethouders op regionale dossiers moet naar haar mening gezamenlijk regionaal worden geregeld.

Dhr. Van der Hoek reageert n.a.v. de bijdrage van *dhr. Knoop* (CDA) door te zeggen dat regionale afstemming noodzakelijk is bij bijvoorbeeld de planning van bedrijfsterreinen. Dat vereist regionaal beleid m.b.t. werkgelegenheid en ruimtelijke ordening.

Hij vindt het positief te horen dat het regiopodium goed functioneert zoals *dhr. Bruintjes* aangaf.

Hij heeft van raden nog niet gehoord dat ze één Gooi gemeente verkiezen, zoals *mw. Lanphen* hoopt, maar wel van bepaalde fracties in de raden.

In reactie op *mw. Bölger-Schoenmakers* en *mw. Kukupessy-Rokebrand* benadrukt hij dat een alternatief model met gemandateerde wethouders en arbitrage concreet moet zijn uitgewerkt en door de raden zijn vastgesteld. Het uiten van intenties gaat niet ver genoeg. GS zijn bereid om serieus naar een uitgewerkt model te kijken om te beoordelen of het de bestuurskrachtproblemen oplost.

Op de vraag van *mw. Boender* over Weesp antwoordt hij dat hij met Weesp heeft afgesproken dat GS worden geïnformeerd over de voortgang van het keuzeprocess. Als de raad van Weesp op 9 november besluit, zal er eerder een voorstel liggen en worden besproken in de raadscommissie, dat GS kunnen betrekken bij hun besluitvorming over de arhi-procedure.

N.a.v. *mw. Bölger-Schoenmakers* geeft hij mee dat de raad niet direct gaat over dossiers als bijvoorbeeld de A1, maar dat de raad natuurlijk kan lobbyen voor een bepaalde gewenste oplossing. Tenslotte merkt hij op dat als zij aangeeft dat je ambtelijke ondersteuning regionaal voor alle wethouders gezamenlijk kan regelen met een annotatie, je ook net zo goed kunt kiezen voor één wethouder voor de hele regio.

Afspraken over de communicatie

Dit gesprek was openbaar en te beluisteren via de stream op de website van de gemeente. De provincie zorgt voor verslaglegging op hoofdlijnen. Het verslag zal na akkoord van de raad openbaar worden gemaakt via de website van de provincie. Het verslag maakt onderdeel uit van een eventueel herindelingsontwerp.